

• Poloha

L	Ř ekvivalent	příklady
infrá-	hypo- pod-	hypo-glóssus, a, um hypo-glyc-aem-ia
suprá-	hyper- nad	hyper-trophia hyper-móbil-itás
super-	epi-epi-physis na-	
ante-	pro(s)- před-	pros-en-cephalon pro-gnó-sis
post-	meta- za- / po-	meta-carpus meta-sta-sis (sekundární rakovina)
in-	en- v-	en-ophthalmus, ī, M (oko uložené hluboko v očníci)
ex-	ec- vy- / z	ec-top-ia (chybné umístění)
intrá-	endo- / ento- nitro-	endo-card-ium ento-derma
extrá-	ecto- / exó- vně	ecto-parasítus exó-genés
circum-	peri- kolem- / o/b/-	peri-odont-ium
ad-	para- pří-	para-plég-ia
inter-	di(a)- mezi-	di-en-cephalon
medio-	mes(o)- středo-	mes-en-cephalon
per- / tráns-	di(a)- skrz / prů-	dia-rrhoé
dis-	di(a)- / ana- roz-	dia-phrágma ana-lysis
com-	syn- / sym- / syl- / sy- sou-	syn-dactyl-ia, sym-phy-sis, sy-stolé
contrá-	ant(i)- proti-	anti-neur-alg-icum (remedium) ant-emet-icum (remedium)

• Kvalita

in- / non-	a(n)- ne-	a-dactyl-ia an-úr-ia
mal-	dys- mal-	dys-plas-ia problém s růstem tkání

• Vztah k subjektu

ipse	aut(o)- sám / vlastní / sebe-	aut-o-tránsfúsió / -tráns-plant-atió
alter	heter(o)- ne vlastní	heter-o-tránsfúsió / -tráns-plant-atió

• Stejnost × nestejnost

aequális	hom(oe)o- stejno-	homoeo-pathia homo-sexuálitás
in-aequális	all-o- / heter-o- / xen-o- jino- / cizo-	all-o-pathia / heter-o-sexuálitás / xen-o-phob-ia
pár	is-o- stejně velký	is-o-cor-ia koré (Ř) panna
im-pár	an-is-o- nestejně velký	an-is-o-cor-ia nestejná velikost panenek

PRAXE

1 Vyjádřete opak:

hyper-plasia	_____
pros-en-cephalon	_____
dia-physis	_____
sym-metr-ia	_____
iso-dactyl-ia	_____
endo-cardium	_____

2 Vyřad'te nehomogenní element (na každém řádku jeden):

embolia – empýéma – emesis – empathia	_____
endémia – endocrániális – enosteális – énevatió	_____
diaphrágma – diaeta – diencephalon – dialysis	_____
anticipatió – antidepressíva – antineuralgíca – antiallergíca	_____
apoláris – apophysis – aponeurósis – apoptósis	_____

c/ Prefixy

V této tabulce uvádíme přehled L a Ř předpon nikoli v abecedním pořadí ani s úmyslem vnútit studentům povinnost tuto partii vsřebat formou memorování. Principem, na němž je tento značně abstraktní konstrukt vystavěn, je kontrapunkt. Vybrané příklady by měly dokládat typické, často známé významy jednotlivých prefixů.

význam	+		-	
	L	Ř	L	Ř
k × od	<i>ad-</i> / <i>at-</i> / <i>as-</i> / <i>ac-</i> <i>ad-ductió</i> <i>at-tráctió</i> <i>as-similátió</i> <i>ac-cessórius</i>	<i>pro/s-</i> <i>pro/s-thesis</i>	<i>ab/s-</i> / <i>á-</i> <i>ab-ductió</i> <i>á-mótió</i> <i>abs-tráctió</i> <i>dés/s-</i> <i>dé-generátió</i> <i>dés-inféctió</i>	<i>apo-</i> <i>apo-physis</i> <i>apo-ptósis</i>
u / poblíž / při × dále	<i>ad-</i> / <i>ap-</i> / <i>ac-</i> <i>ad-rénális</i> <i>ap-pendix</i> <i>ac-cumulátió</i> <i>iuxtá-</i> <i>iuxtá-positió</i>	<i>par/a-</i> <i>para-dentósis</i> / <i>par-odontósis</i> <i>pros-</i> <i>pros-encephalon</i> <i>pros-thesis</i>		<i>acr/o-</i> <i>acro-megalia</i> <i>acr-ómion</i>
do / v × ven / z / vy-	<i>in-</i> / <i>im-</i> <i>in-iectió</i> <i>ín-spírátió</i> <i>im-plantátió</i>	<i>en-</i> / <i>em-</i> <i>en-ophthalmus</i> <i>en-ergia</i> <i>en-démicus</i> <i>em-pyéma</i> <i>em-bolia</i>	<i>ex-</i> / <i>é-</i> <i>ex-spírátió</i> <i>é-nucleátió</i>	<i>ec-</i> <i>phleb-ec-tomia</i> <i>bronchi-ec-tasia</i>
uvnitř / dovnitř / nitro- / uprostřed × vně	<i>intrá-</i> <i>intrá-vénósus</i> <i>intró-</i> <i>intró-spectió</i>	<i>ento-</i> <i>ento-derma</i> <i>endo-</i> <i>endo-crínia</i> <i>phón-endo-scopus</i> <i>mes-</i> <i>mes-encephalon</i> <i>mes-o-systolicus</i>	<i>extrá-</i> <i>extrá-múrális</i> <i>extrá-uterínus</i>	<i>ecto-</i> <i>ecto-parasítus</i> <i>ex/ó-</i> <i>ex-ó-crínia</i> <i>ex-ophthalmus</i> <i>tel/e-</i> <i>tel-encephalon</i> <i>tele-systolicus</i>

význam	+		-	
	L	Ř	L	Ř
skrz / prů- (podél) × napříč / přes / pře-	<i>per-</i> <i>per-meábilis</i> <i>per-manéns</i> <i>per-óraliter</i>	<i>dia-</i> <i>dia-rrhoé</i> <i>di-úrética</i>	<i>tráns-</i> <i>trán-múrális</i> <i>tráns-plantátió</i> <i>tráns-fúsió</i>	<i>dia-</i> <i>dia-phan-o-scopia</i> <i>para-</i> <i>para-centésis</i> <i>meta-</i> <i>meta-bolismus</i>
s / sou- / v souladu × proti	<i>con-</i> / <i>com-</i> / <i>co-</i> <i>con-iúctíva</i> <i>com-páctus</i> <i>co-operátió</i>	<i>ana-</i> <i>ana-logia</i> <i>par/a-</i> (zřídka) <i>par-alléismus</i> <i>meta-</i> (zřídka) <i>met-hodus</i> <i>para-</i> (zřídka) <i>para-sympathicus</i>	<i>contrá-</i> <i>contrá-indicátió</i> <i>contrá-céptíva</i> <i>ob-</i> / <i>op-</i> <i>ob-structió</i> <i>op-pónéns</i>	<i>anti/i-</i> <i>anti-convulsíva</i> <i>ant-acida</i> <i>ant-agonismus</i>
s / sou- / dohromady × roz- / od-	<i>con-</i> / <i>com-</i> / <i>col-</i> / <i>co-</i> <i>con-tráctió</i> <i>com-positió</i> <i>col-lísió</i> <i>cor-rúg-átor</i> <i>co-águlátió</i>	<i>syn-</i> / <i>sym-</i> / <i>sy-</i> <i>syn-thesis</i> <i>sym-physis</i> <i>sy-stolé</i>	<i>dis-</i> / <i>dí-</i> <i>dis-sociátió</i> <i>dí-ménsió</i> <i>sé-</i> <i>sé-parátió</i> <i>sé-léctió</i> <i>sé-crétió</i>	<i>ana-</i> <i>ana-lysis</i> <i>ana-mnésis</i> <i>dia-</i> <i>dia-lysis</i> <i>dia-stolé</i> <i>dia-phrágma</i>
mezi- × oboj-	<i>inter-</i> <i>inter-costális</i> <i>inter-mitténs</i>	<i>dia-</i> <i>dia-physis</i> <i>mes-</i> <i>mes-encephalon</i> <i>mes-enterium</i>	<i>ambi-</i> <i>ambi-valéns</i> <i>ambi-laterális</i>	<i>amphi-</i> <i>amphi-bia</i>
kolem / ob- × roz-	<i>circum-</i> <i>circum-scriptus</i>	<i>amphi-</i> <i>amphi-arthrósis</i> <i>peri-</i> <i>peri-odus</i> <i>peri-odontium</i>	<i>dis-</i> / <i>dif-</i> <i>dis-séminátió</i> <i>dis-tribútió</i> <i>dif-fúsió</i>	<i>dia-</i> <i>dia-gnósis</i> <i>ana-</i> <i>ana-tomia</i>
na/d/ × pod	<i>super-</i> <i>super-ficiés</i>	<i>epi-</i> <i>epi-dermis</i> <i>epi-physis</i> <i>epi-gastrium</i>	<i>sub/-</i> / <i>suf-</i> <i>sub-cutáneus</i> <i>suf-fúsió</i> <i>su-spíció</i>	<i>hypo/-</i> <i>hypo-dermis</i> <i>hyp-onychium</i>

B/ LATINSKO-ČESKÝ SLOVNÍK

význam	+		-	
	L	Ř	L	Ř
nad / vzhůru × pod / dolů	<i>suprá-</i> <i>suprá-spínátus</i> <i>per-</i> <i>per-aciditás</i>	<i>hyper-</i> <i>hyper-ténsió</i> <i>hyper-aemia</i> <i>acr/ol-</i> <i>acr-ómion</i> <i>ana-</i> <i>ana-bolismus</i>	<i>ínfrá-</i> <i>ínfrá-spínátus</i> <i>dé-</i> <i>dé-cubitus</i> <i>dé-pressor</i>	<i>hyp/ol-</i> <i>hypo-glycaemia</i> <i>hyp-acúsia</i> <i>cata-</i> <i>cata-bolismus</i>
vpředu / před- × za / po	<i>prae-</i> <i>prae-operatívus</i> <i>prae-ventia</i> <i>prae-moláris</i> <i>ante-</i> <i>ante-brachium</i>	<i>pro-</i> <i>pro-gnósis</i> <i>pro-paedeutica</i>	<i>post-</i> <i>post-operatívus</i> <i>post-traumaticus</i>	<i>meta-</i> <i>meta-carpus</i> <i>meta-stasis</i>
dopředu × zpět / opět	<i>pró-</i> <i>pró-cessus</i> <i>pró-gressió</i>	<i>pro-</i> <i>pro-gnathia</i> <i>pro-phyllaxis</i>	<i>re-</i> <i>re-cessus</i> <i>re-gressió</i> <i>re-positió</i> <i>re-situtió</i> <i>retró-</i> <i>retró-gnathia</i> <i>retró-positió</i>	<i>opisth-</i> (dozadu) <i>opisth-odontia</i> <i>ana-</i> (znovu) <i>ana-mnésis</i> <i>ana-biósis</i> <i>ana-stomósis</i>
ne-	<i>in- / im-</i> <i>in-validitás</i> <i>im-móbitatás</i> <i>dis- / dif-</i> <i>dis-similis</i> <i>dif-ficilis</i>	<i>a/n/-</i> <i>a-búlia</i> („nevůle“) <i>a-rrhythmia</i> <i>an-aemia</i> <i>an-aesthésia</i>		
špatně × dobře	<i>mal-</i> <i>mal-adaptatió</i> <i>mal-positió</i>	<i>dys-</i> <i>dys-trophia</i> <i>dys-ostósis</i>		<i>eu-</i> (zřídka...) <i>eu-rrhythmia</i> <i>eu-ihanasia</i>

AA

á / ab / abs (prep. + 6)
 • *abdómen, minis, N*
abdóminális, e
abdúcens, centis
abrásió, ónis, F
abductió, ónis, F
abductor, óris, M (músculus)
abortus, ús, M
abscessus, ús, M
abstinentia, ae, F
accessórius, a, um
 17. *ácer, ácris, ácrek, J*
acidum, í, N
a. boricum
a. sulfuricum
acné, és, F
acquisítus, a, um
acrómion, íi, N
acústicus, a, um
acútus, a, um
 ad (prep. + 4)
adductió, ónis, F
adductor, óris, M (músculus)

adenóma, atis, N
adipósus, a, um
aditus, ús, M
adultus, a, um
aequális, e
aether, eris, M
afferéns, entis
ála, ae, F
albinismus, í, M
albúmen, minis, N
albúminúria, ae, F
albus, a, um

od
 abdomen: dutina břišní / podbřišek
 abdominální
 zajišťující odtažení
 odškrabání/výškrab
 abdukce/odtažení
 abduktor: sval odtahující od centrální osy
 abort/potrat
 absces: hlíza obsahující hnis
 abstinence/zdrženlivost
 přídatný
 ostrý/prudký/akutní
 kyselina
 k. boritá (H₃Bo₃)
 k. sírová (H₂SO₄)
 akné: zánětlivé onemocnění mazových žláz
 získaný
 akromion/nadpažek
 sluchový
 akutní: prudký/intenzivní
 k/do
 addukce: akt přitažení
 adduktor/přitahovač: sval zajišťující přitažení
 k centrální ose
 adenom: (benigní) nádor ze žlázového epitelu
 tukový
 vchod/vstup
 dospělý
 stejný
 éter
 přivádějící/přívodný
 křídlo
 vrozený nedostatek tělního barviva (melaninu)
 bílek/bílkovina
 přítomnost albuminu v moči
 bílý